

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 3. mai 2021

Sak

2020/0693 Den Norske Birgitta-Riksstorlosje – org.nr. 988 037 486 – klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Den Norske Birgitta-Riksstorlosje (klager) søkte 28. august 2019 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018 på vegne av seg selv og sine underledd. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 450 249 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avsto søknaden 3. desember 2019, med den begrunnelse at organisasjonen er lukket. Det vises blant annet til at nye medlemmer må anbefales fra eksisterende medlemmer, at eksisterende medlemmer kan komme med innsigelser, og at det stilles krav til kvalifikasjoner som god anseelse og at en er personlig egnet til medlemskap.

Klager påklaget vedtaket 30. januar 2020 etter utsatt klagefrist. Klager anfører at iverksettelsestidspunkt for nytt regelverk ifølge Grunnloven § 97 ikke kan gis tilbakevirkende kraft. Den nye forskriften trådte i kraft 1. januar 2019, mens søknaden gjaldt regnskapsåret 2018.

Videre utdyper klager organisasjonens vedtekter (kalt lovverk) som Lotteritilsynet viser til i vedtaket. Det vises til at klager er en politisk og religiøs nøytral organisasjon og ekskluderer ingen på grunn av livssyn eller politisk ståsted. I tillegg er organisasjonen også samfunns-sosialt nøytrale. Gradsystemet i losjen kan sammenlignes med opplæring og utvikling i tilsvarende andre kompetansehevende tiltak i samfunnet. I forbindelse med klagers vedtekter § 9, blir det vist til at det er igangsatt en prosess med å endre denne. Klager hevder foreningens praksis er åpnere enn det vedtektene gir uttrykk for. De fleste av grunnlovene har gjentatte ganger hatt åpne informasjonsmøter for å presentere organisasjonen for nye aktuelle/interesserte medlemmer. De som da er interessert sender en søknad og denne må underskrives av to søstre som har minst to års medlemskap, med den hensikt å etablere en trygg fadderordning for nye medlemmer. Til § 10 i klagers vedtekter vises det til at balloting er en metode som først og fremst brukes for å «gjøre oss klar» for å ta imot nye medlemmer på en så god måte som mulig. Den fortrolige samtalen med en aktuell ny søster

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

handler først og fremst om vedkommende ønsker å innrette seg etter losjes ideelle og etiske prinsipper. Klager viser også til at organisasjonen driver velgjørenhet utad og opptrer som en samfunnsansvarlig organisasjon. Gjennom dette arbeidet er organisasjonen åpen og synlig for omverdenen.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 14. september 2020 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

I forskriften § 3 tredje ledd bokstav c fremgår det at det ikke gis kompensasjon for «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.»

Det følger av forskriften § 22 at «[f]orskriften trer i kraft 1. januar 2019. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 15. april 2013 nr. 386 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.» Totale driftskostnader skal hentes fra revidert og godkjent regnskap ett år tilbake i tid, jf. forskriften § 7 andre ledd.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Den Norske Birgitta-Riksstorlosje sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 3. desember 2019 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

Klager anfører at iverksettelsestidspunktet for nytt regelverk ifølge Grunnloven § 97 ikke kan gis tilbakevirkende kraft.

Lotterinemnda bemerker at forskriften trådte i kraft 1. januar 2019, og gjelder for alle søknader innsendt i 2019. Ifølge forskriften § 7 første ledd skal søknadsgrunnlaget ved forenklet modell beregnes på grunnlag av revidert og godkjent regnskap ett år tilbake i tid. Søknaden gjelder derfor søknadsåret 2019, men baserer seg på regnskapstall fra regnskapsåret 2018. Det er dermed på det rene at forskriften ikke gis tilbakevirkende kraft.

Det gis ikke kompensasjon til «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.» I høringsnotat 11. desember 2017 om «Ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner» punkt 2.4.4 har Kulturdepartementet uttalt følgende om formålet og praktiseringen av forskriften § 3 tredje ledd bokstav c:

«[f]ormålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. I forslag til nytt regelverk om Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner heter det at «lukkede organisasjoner er ikke åpne for allmennheten og skal ikke motta tilskudd. Det innebærer eksempelvis at organisasjoner der eksisterende medlemmer skal godkjenne nye medlemmer ikke regnes som støtteberettiget», jf. høringsnotat av. 16. august punkt. 3.2.3. Departementet legger opp til at lukkede organisasjoner ikke skal motta kompensasjon. Lukkede organisasjoner defineres her som organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Slike organisasjoner kjennetegnes ved at nye medlemmer må anbefaltes eller inviteres av eksisterende medlemmer og eventuelt at nye medlemmer må kunne vise til visse kvalifikasjoner som godt omdømme ol.»

Det følger av klagers vedtekter § 8 at «[e]nhver kvinne som har fylt 25 år, nyter alminnelig aktelse, og er i besittelse av sine statsborgerlige rettigheter, kan opptas som medlem av Grunnlosjen.»

Videre fremgår det av klagers vedtekter § 9 at søknad om opptagelse i en Birgitta-Losje kan kun skje etter skriftlig forslag fra to søstre hvorav den ene må inneha MEDSØSTERGRADEN. Den ene av disse må kjenne kandidaten. Forslaget leveres til ordførende søster, og forslagsstillerne skal ha forvissnet seg om at hun er egnet til opptagelse, og at hun har de rette forutsetninger for på rett måte å gå inn for losjens ideelle oppgaver.

Opptagelsesprosedyren er beskrevet i klagers vedtekter § 10. Under punkt A står det at ordførende søster meddeler på et møte i Adeptgraden den foreslåtte personens navn og øvrige opplysninger som er gitt av forslagsstillerne. Enhver søster plikter snarest mulig konfidensielt å meddele ordførende søster det som kan være til hinder for den foreslåtte opptagelse. Under punkt B fremgår det at ved eventuelle innsigelser skal ordførende søster rådføre seg med fortrolighetsutvalget, og dersom innsigelser blir tatt til følge, blir ikke kandidaten tatt opp som medlem. Under punkt C fremgår det at dersom forslaget godtas, innhenter fortrolighetsutvalget nøyaktige og grundige opplysninger om kandidaten. Fortrolighetsutvalget inviterer den foreslåtte søster til en fortrolig samtale enten hjemme hos vedkommende eller hjemme hos en av forslagsstillerne eller på et annet sted. Minst en av forslagsstillerne deltar. Ektefelle eventuelt samboer kan være til stede på hele eller deler av møtet. Hvis det etter fortrolighetsutvalgets undersøkelse ikke er noe til hinder for søkerens opptakelse, utarbeider utvalget en konfidensiell rapport, jf. punkt D. Ifølge punkt E skjer ballotingen på et møte i Medsøstergraden, og opptagelse er avhengig av resultatet i denne ballotingen.

Det fremgår av klagers vedtekter § 1 at Birgitta-Losjen bygger på de samme grunnprinsipper som lå til grunn for gjenopprettelse av Druidordenen i 1781. Disse er: vennskap over landegrensene, rettferdighet, velgjørenhet og menneskekjærlighet. Ifølge egenerklæringskjemaet er klagers møter av oppdragende og opplærende karakter, og i tillegg ytes det utstrakt sosialt frivillig arbeid.

Ved Lotterinemndas vurdering tas det utgangspunkt i klagers vedtekter slik de foreligger på søknadstidspunktet. Organisasjonene må selv sørge for at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis. Planlagte eller etterfølgende endringer i vedtektene og drift får ikke betydning for vurderingen.

Selv om klager anfører at organisasjonen er åpen og utfører frivillig arbeid utad, fremstår klager som en lukket organisasjon med virksomhet som ikke er åpen for allmennheten hvor dette eller hadde vært naturlig. Klagers vedtekter har regler for hvem som kan bli medlem, blant annet at de må anbefales fra eksisterende medlemmer, og at eksisterende medlemmer kan komme med innsigelser. Det vises videre til at det settes krav til kvalifikasjoner som god anseelse og at man er personlig egnet til medlemskap. At det stilles krav om anbefaling fra eksisterende medlemmer og krav om godt omdømme, ble i høringsnotatet uttrykkelig nevnt som et eksempel på forhold som tilsier at en organisasjon anses som lukket, og Lotterinemnda legger derfor stor vekt på dette. Klagers vedtekter har videre detaljerte kriterier og regler for prosessen for å bli opptatt som medlem. Blant annet kan eksisterende medlemmer komme med innsigelser og medlemskap oppnås først ved søknad og etter positivt utfall ved balloting. Etter Lotterinemndas syn er det ikke noe i klagers formål eller virke som tilsier at det er naturlig å ha slike kriterier for medlemskap, se Lotterinemndas vedtak i sak 2020/690.

På bakgrunn av dette har Lotterinemnda kommet til at klager ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig, og klager er følgelig en lukket organisasjon som ikke er kompensasjonsberettiget.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk